

L'ALT EMPORDÀ *joan ferrerós*

«**La mirada persistent**» | Es tracta d'una exposició al Museu de l'Empordà de Figueres, de la qual és comissària Mariona Seguranyes, també autora del magnífic estudi d'ídèntic títol sobre l'Escola Empordanesa (finals dels segle XIX i inicis del XX). La Figueres vuitcentista no va tenir cap Fortuny, però Déu n'hi do, i no cal dir que la Figueres del nou-cents amb l'emergència de Dalí ha deixat curtes totes les poblacions catalanes i bona part de les foranes quant a fama i projecció del municipi per la via de la plàstica. Entrem a l'exposició que ens ha de presentar cent anys d'art empordanès, i ens rep la mirada de Julián González de Soto des d'un gran quadre que representa de cos sencer el frare paül fundador de l'Institut Ramon Muntaner. Fou pintat per Antoni Masriera, professor del Centre i segurament el primer artista *modern* de la comarca, de més que predecessor del que serà l'Escola Menor de Belles Arts, posteriorment Escola Municipal de Dibuix, tot plegat tan fonamental —com fins ara desconegut— per a la pintura del que Josep Pla en deia Escola de Figueres: només cal esmentar Juan Núñez, professor de l'Institut i d'aquelles escoles,

i els noms d'algun dels seus deixebles, com ara Dalí, Reig, Baig... Però tornem al XIX. Els dos pisos de la mostra ens van portant per la maqueta de *La tramuntana*, de Berga i Boada, fill de l'avi Berga, un dels fundadors de l'Escola d'Olot; si l'hagués arribat a concretar en mida gran tindríem un Bernini empordanès. Dames i criatures figuerenques, panoràmiques de la Rambla i de la pujada del Castell, menestrals i pagesos en el mercat dels dijous, Pep Ventura, els gegants i en Berruga; de fora vila, vistes de masos, creus de terme, esglésies... Els horts, canyers i xiprers de Vilabertran mereixen particular atenció perquè els artistes empordanesos els van pintar reiteradament ja que els mestres —Núñez en particular— portaven els alumnes a treballar-hi del natural. També hi ha els retrats que Dalí, Marià Llanera i Lluís Bagaria van fer a Puig Pujades, el polític potser més decisiu que ha passat pel segle XX figuerenc. Fins i tot ens plau de descobrir-hi la còpia d'un paisatge feta per Carme Roget, una de les amigues més íntimes del Dalí estudiant de batxillerat. Plenament del XX, Vallès, Bonaterra, Sibecas, Capelleras, Massot, Felip Vilà... Tots havien format part del cercle que animava Carles Fages de Climent a la fonda Roca i al bar Novel, i tots morts llevat de Joan Paradís. El visitant, fins i tot el més avisat, podrà contemplar en l'exposició molts quadres que desconeixia perquè no havien estat mai despenjats de les parets de les cases particulars dels propietaris llurs, els Matas-

Bonaterra i Puig Pujadas. Com diu la guia Michelin, *mérite le voyage*. Oberta fins al 10 de novembre.

EL BAIX EMPORDÀ *gerard prohías*

Tom Sharpe, l'hoste de Llafranc | El mite viatger explica l'habitual passió dels nòrdics envers les exòtiques terres del Sud. Lord Byron, Capri, els Durrell, Robert Graves o Eivissa són noms que sovintegen aquest argument. També Cadaqués. Fins arribar al contemporani Tom Sharpe, l'hoste de Llafranc: hi ha viscut més de vint anys, hi ha escrit, ha exposat les seves fotografies a Palafrugell, hi ha tingut coneguts i no s'ha cansat de mirar la nostra mar. I, a la manera dels seus compatriotes, els europeus del Nord, ha gaudit de la nostra sanitat tant com del nostre clima. No era precisament un turista sanitari, però ha parlat de la nostra sanitat amb eloqüència i de forma més que positiva. No sé què en diria ara, quan els nòrdics continentals atonyinen econòmicament els del sud (nosaltres). Tot i la bonhomia evident de l'escriptor anglès, Tom Sharpe va fer allò que solen fer els escriptors anglesos que s'instal·len a casa nostra: hi viuen i hi

>> *Tom Sharpe mentre escrivia Les Tribulacions de Wilt, l'any 1979.*

treballen i parlen amb tothom que parli anglès. L'Hotel Llevant era el seu indret, i allà rebia els amics, hi bevia whisky i hi fumava havans. És cert que era tan discret que hi havia gent que no es va assabentar que vivia a l'Empordanet. També és cert que la vida que portava a Llafranc hauria pogut viure-la idènticament a Deià o Taormina, però no deixa de ser menys cert que va triar Llafranc per a la seva residència el migdia que va anar-hi a dinar amb el seu editor barceloní, Jordi Herralde. Va ser definitiu: era un dia assolellat de tardor, sense a penes gent, un dia d'aquells que ens reconcilien amb el món.

El mite del Sud, els creuers | El mite del Sud, dèiem, ens reconcilia amb el món. No hi ha res tan preuat com la combinació perfecta de sorra, mar, pins i sol. Per si mateixos són inapreciables, i potser a vegades sobrehumans, si es desfermen; plegats, funden el mite més arrelat del benestar. I d'aquí, el turisme. I d'aquí, els creuers. La Mediterrània és la mar més adequada als creuers, perquè és la mar més humana que coneixem. L'hem colonitzada fins a la sodomització, és cert, però és la mar més nostra. *Mare Nostrum*; per a molts, semblant al *Pater Noster*; per a molts també, el *panem nostrum*. Entre Roses i Palamós, units per la marca Costa Brava Cruise Ports, aquest 2013 hauran passat per casa nostra a l'entorn de 38.200 creueristes. Deixaran diners i gaudiran de la nostra mar i del nostre

sol. Però gaudiran també del nostre paisatge i dels nostres valors? Difícilment. Saben de la Costa Brava; poc en saben, de l'Empordà, ni falta que els fa, pensen. La gran majoria són gent del nord. O de l'est. La gran majoria només parlen el seu idioma i es relacionen bàsicament amb gent que parla el seu idioma. Són turistes poc compromesos amb el país que visiten. Perquè a penes visiten un país: gaudeixen d'una mar i d'unes piscines, d'uns bars i uns bufets lliures imponents. Volen només prendre el sol al Mare Nostrum. Haurém de fer un colossal treball de pedagogia si volem que ens coneguin. Som nosaltres els qui els hem d'oferir aquesta oportunitat, perquè ells no la buscaran. No la necessiten. Ells només volen el Sud, allò que conté de simbòlic, la combinació perfecta de sol i de mar.

LA GARROTXA

joan sala

No es pot obrir l'hospital, acabat | Ja ens hem referit en altres ocasions a la construcció del nou Hospital Comarcal de la Garrotxa, ara ja acabat. L'empresa constructora, si no l'ha lliurat ja a la Generalitat, ho farà properament. Tot està fet: s'ha enjardinat, s'han urbanitzat els entorns, situats en un lloc molt bonic

als afores d'Olot, entremig de camps, i l'aspecte general de l'exterior de la construcció és molt agradable. Però no es pot posar en funcionament, almenys per ara, ja que cal equipar-lo amb tot el material sanitari, que sembla que puja a uns quants milions d'euros, tot i aprofitar el que ja es té a disposició. Es confia a poder-lo inaugurar i posar en funcionament abans d'acabar aquest any, tot i que la incertesa del moment fa dubtosa qualsevol promesa de posada en marxa de nous equipaments. Amb el nou hospital quedaran en desús tots els espais que ocupava fins ara l'hospital de Sant Jaume, situat al centre d'Olot, i al qual s'haurà de buscar una nova utilitat, que pel que sembla serà la d'atendre persones necessitades, precisament el motiu fundacional de la institució, ara fa set-cents anys. Abans, les persones necessitades eren d'un perfil diferent de l'actual. Ja no són el passavolant que anava de poble en poble, sinó un avi sol o algun altre cas de dependència. Però, lamentablement, les persones que necessiten ser ateses no han desaparegut: és a dir, les necessitats continuen existint.

Les cabanes d'Argelaguer | La població d'Argelaguer va ser coneguda durant anys per unes espectaculars cabanes fetes amb troncs, fustes, filferros i altres elements reciclats que es trobaven a tocar la carretera d'accés al poble, i tothom que s'hi interessés les podia visitar i accedir-hi. Quan es va construir l'autovia de Besalú a Olot es

>> *El nou Hospital Comarcal de la Garrotxa.*

JOAN SALA

